

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСАГОГІКА, ГЕРМЕНЕВТИКА ТА ЕКЗЕГЕТИКА СТАРОГО ЗАВІТУ»

Компонента освітньої програми – обов'язкова (13 кредитів)

Освітньо-професійна програма	«Богослов'я»
Спеціальність	041, Богослов'я
Галузь знань	04, Богослов'я
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Мова навчання	Українська
Профайл викладача (-ів)	Марчук Олександр Танасійович , кандидат філософських наук, асистент кафедри філософії та культурології
Контактний тел.	+380956761523
E-mail:	o.marchuk@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1745
Консультації	Понеділок, 15:00 -16:00

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є книги Святого Письма Старого Завіту в ісагогічному, герменевтичному та екзегетичному їх аспектах.

Старий Завіт – розділ Святого Письма, що описує події створення світу, людини, подає історію людства до народження Спасителя, пророцтва про майбутній прихід Месії, а також повчання і настанови, що ґрунтуються на Заповідях Божих.

Мета навчальної дисципліни – це формування уявлень про ісагогіку, герменевтику та екзегетику як розділів біблієзнавства, що досліджують Святе Письмо як з позабіблійних джерел, так і з тлумачення самого тексту.

Спрямованість навчальної дисципліни. Дисципліна має на меті дати студентам систематичне розуміння складу, структури та змісту Старого Завіту, методів його тлумачення, а також історичного та богословського контексту священних текстів. Вона забезпечує знання з ісагогіки (вступ до біблійних книг), герменевтики (принципи тлумачення) та екзегетики (аналіз біблійного тексту), що є ключовими для глибшого осмислення Біблії та її застосування в богословській, історичній та практичній площинах.

Роль дисципліни у професійній підготовці. Дисципліна є фундаментальною для підготовки фахівців у сферах богослов'я, релігієзнавства та викладання біблійних дисциплін. Вона сприяє:

- ♪ формуванню аналітичного та критичного мислення у процесі дослідження біблійного тексту,
- ♪ набуттю навичок тлумачення та застосування біблійного вчення в різних контекстах,
- ♪ розумінню історичних та культурних особливостей становлення біблійного канону,
- ♪ розвитку духовного світогляду та здатності до теологічного осмислення

світових подій.

Місце дисципліни в структурі професійної підготовки. Курс є важливою частиною навчального плану для студентів, які вивчають богослов'я. Він формує базові знання для подальшого вивчення новозавітної ісагогіки, герменевтики, вступу до богословських наук, догматичного богослов'я, богословської антропології, пастирського богослов'я та інших біблійних дисциплін.

Також дисципліна тісно пов'язана з: історією релігії та богослов'я, оскільки досліджує становлення Старого Завіту та розвиток ізраїльської релігійної думки; філологією та біблійною мовознавчою підготовкою, що необхідно для розуміння оригінальних текстів Святого Письма; філософією та етикою, оскільки розглядає моральні та богословські принципи, закладені у Старому Завіті.

Отже, курс є ключовим етапом у підготовці спеціалістів, які прагнуть оволодіти методами тлумачення Святого Письма та застосовувати ці знання в академічному, богословському та практичному житті.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

1-й семестр	
МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА БІБЛІЇ ЯК СВЯЩЕННОЇ КНИГИ ХРИСТИЯН. ПЕРШІ КНИГИ МОЙСЕЄВОЇ ТОРИ	
Тема 1	Біблія: склад, структура та історія становлення біблійного канону
Тема 2	Буття – перша книга Мойсеевого П'ятикнижжя
Тема 3	Всесвітній потоп. Життєпис післяпотопного людства
Тема 4	Вихід: ісагогіко-екзегетичний аналіз книги
МОДУЛЬ 2. ІНШІ ЗАКОНОДАВЧІ КНИГИ СТАРОГО ЗАВІТУ	
Тема 5	Книга Левит з погляду ісагогіки. Старозавітне законодавство
Тема 6	Книга Чисел – четверта книга Мойсеевого П'ятикнижжя
Тема 7	Ісагогічні та загальні екзегетичні відомості за книгою Повторення закону
Форма контролю – залік	
2-й семестр	
МОДУЛЬ 3. СТАРОЗАВІТНІ КАНОНІЧНІ ІСТОРІЧНІ КНИГИ	
Тема 8	Книга Ісуса Навина
Тема 9	Книга Суддів
Тема 10	Книги Царств
Тема 11	Період найбільшого розквіту Ізраїльського царства
Тема 12	Книги Параліпоменон (Хронік)
Тема 13	Книги Ездри, Неємії та Есфірі
МОДУЛЬ 4. НЕКАНОНІЧНІ ІСТОРІЧНІ КНИГИ СТАРОГО ЗАВІТУ	
Тема 14	Друга і Третя книги Ездри, книги Товита та Юдифі
Тема 15	Книги Маккавейські
3-й семестр	
МОДУЛЬ 5. ПОВЧАЛЬНІ (ПОЕТИЧНІ) СТАРОЗАВІТНІ КНИГИ	
Тема 16	Повторення вивченого матеріалу. Книга Іова
Тема 17	Псалтир: базові принципи ісагогіки книги
Тема 18	Псалтир: екзегетично-герменевтичний аналіз книги

Тема 19	Книги Притч Соломона, Екклесіаста та Пісні пісень Соломона
Тема 20	Неканонічна повчальна книга Премудрості Соломона
Тема 21	Неканонічна повчальна книга Премудрості Ісуса, сина Сирахового
МОДУЛЬ 6. ПРОРОЧІ КНИГИ СТАРОГО ЗАВІТУ	
Тема 22	Пророки і явище профетизму в епоху Старого Завіту
Тема 23	Книга пророка Ісаї: ісагогічний аналіз
Тема 24	Книга пророка Ісаї: екзегетично-герменевтичний підхід до розкриття
Тема 25	Книга пророка Єремії
Тема 26	Книга пророка Єзекиїля: базові принципи ісагогіки
Тема 27	Книга пророка Єзекиїля: екзегетично-герменевтичний аналіз
Тема 28	Книга пророка Даниїла
Тема 29	Книги малих пророків (Осії, Іоїля, Амоса, Авдія, Іони, Михея)
Тема 30	Книги малих пророків (Наума, Авакума, Софонії, Аггея, Захарії, Малахії) та неканонічні пророчі книги
Підсумкова форма контролю – екзамен	

Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Мультимедійний проектор, мультимедійна дошка, офісні програми призначені для основної маси користувачів: текстові системи, засоби презентацій (Microsoft Word, Libre Office), вільний доступ до мережі Internet.

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Форми навчання:

Лекції – подання теоретичного матеріалу у вигляді пояснення викладачем ключових аспектів курсу.

Семінарські заняття – обговорення тем на основі аналізу біблійних текстів, їхнього історичного та богословського значення.

Самостійна робота – написання рефератів, підготовка есе, аналіз біблійних сюжетів та ін.

Методи навчання:

- ♪ Пояснювально-ілюстративний метод – представлення матеріалу за допомогою лекцій, схем, таблиць, презентацій.
- ♪ Проблемно-пошуковий метод – постановка дискусійних питань, стимулювання студентів до самостійного дослідження біблійних текстів.
- ♪ Метод занурення в історичний контекст – аналіз історико-культурних обставин, що супроводжували написання книг Старого Завіту.
- ♪ Дискусійний метод – обговорення різних точок зору на тлумачення біблійних подій.
- ♪ Метод аналізу першоджерел – робота зі Святим Письмом, порівняння текстів у різних перекладах, дослідження богословських коментарів.
- ♪ Метод кейс-стаді (case-study) – розгляд конкретних ситуацій з Біблії та їхній аналіз у богословському й моральному аспектах.
- ♪ Метод проєктного навчання – створення презентацій, відео, дослідницьких проєктів на основі біблійних тем.

Освітні технології:

Інтерактивні технології (використання відеоаналізу біблійних історій, вебквестів та ін., метод «Світове кафе» – групове обговорення ключових тем й ін.)

Проектні технології: (виконання студентами міні-досліджень, колективні проекти (наприклад, створення хронологічної таблиці біблійних подій). Цифрові технології (використання електронних біблійних ресурсів, мобільних додатків для дослідження Біблії. Онлайн-тести, інтерактивні завдання у Google Forms, Kahoot, Quizizz. Використання Padlet для колективного створення схем і таблиць.

Методи критичного мислення («Кубування» – студентам пропонують шість різних питань до теми (що, де, коли, чому, як, які наслідки). «Дебати» – аргументоване відстоювання позицій на спірні питання (наприклад, проблема авторства П'ятикнижжя та ін.).

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

1. Поточний контроль (формативне оцінювання).

Робота на лекційному занятті оцінюється:

За участь в дискусії - **max 0,3 бала (5%)**, участь в експрес-опитуванні, експрес-тестуванні - **max 0,2 бала (3%)**

Робота на семінарському занятті оцінюється:

***7max (100%) / 6,5 max (93%) бала** = підготовка усної *доповіді* за одним із пунктів плану семінару – **max 1,5 бали (21,5%)** (можлива підготовка мультимедійної презентації на основі тексту доповіді (оцінюється додатково - **max 0,5 бала (7%)**)) *за активність у дискусії* до 7 запитань доповідачам семінарського заняття - **max 1,5 бали (21,5%)**.

+ За цією частиною завдань можливі два варіанти підготовки: *конспект за всіма пунктами плану* семінару (написаний вручну) – за виконання цього варіанту завдання - **max 2 бали (28,5%)**, або ж завдання з зірочкою* – знання напам'ять цитати біблійного тексту, який вивчається (1-2 цитати) і до 5 речень осмислено пропрацьованого тексту з одного розділу книги Біблії, який аналізується (читацький рефлексивний щоденник за біблійними книгами) - **max 2,5 бали (35,5%)**.

+ За цією частиною роботи теж можливе виконання кількох варіантів завдань: *студентські тестові завдання* (формулюються здобувачами освіти самостійно за кожним пунктом плану семінару), тобто – 10 тестових завдань за семінар або ж виконання *кейсового завдання* (наприклад, якщо розглядати історичний кейс – тоді це стосуватиметься аналізу історичних подій у світлі біблійного тексту, який розглядається на семінарі; коли ж порівняльний – тут вагомим буде співставлення важливих біблійних історичних паралелей із сучасністю; проблемний – розв'язання морально-етичної, біблійної дилеми або ж аналітичний кейс (біблійний текст з позиції герменевтики)), оцінюється **max 1,5 бали (21,5%)**. Теж альтернативним варіантом цієї частини роботи (як завдання з зірочкою*), можлива *підготовка міні-проекту* (з аналізом біблійної книги, символіки, прообразних значень, історичного контексту, або ж ісагогічних даних про весь біблійний текст чи його значну частину, екзегетичних та герменевтичних інтерпретацій текстів, наприклад законодавчих, або ж історичних чи поетичних, пророчих книг, окремої книги, конкретних проблемно об'єднаних груп розділів біблійної книги) - **max 2,5 бали (35,5%)**.

+ *Підсумковий тест з теми семінару* (онлайн або письмовий) - **max 1,5 бал (21,5%)**.

Додатково можлива підготовка короткого *есе, виконання аналітичних чи творчих робіт, аналітичних таблиць, рефератів* за темою семінару - **max 0,5 бала (7%)**.

Самостійно робота здобувача освіти оцінюється:

За виконання ІНДЗ, написання наукових розвідок (тези доповідей) - семінару - **max 0,5 бала (7%)**, курсові роботи тощо.

2.Проміжний контроль - модульний тест (онлайн), комплексна контрольна робота, контрольний проєкт.

3.Підсумковий контроль. Форма контролю *залік (тестові завдання)* після перших двох модулів та *екзамен* у кінці вивчення дисципліни.

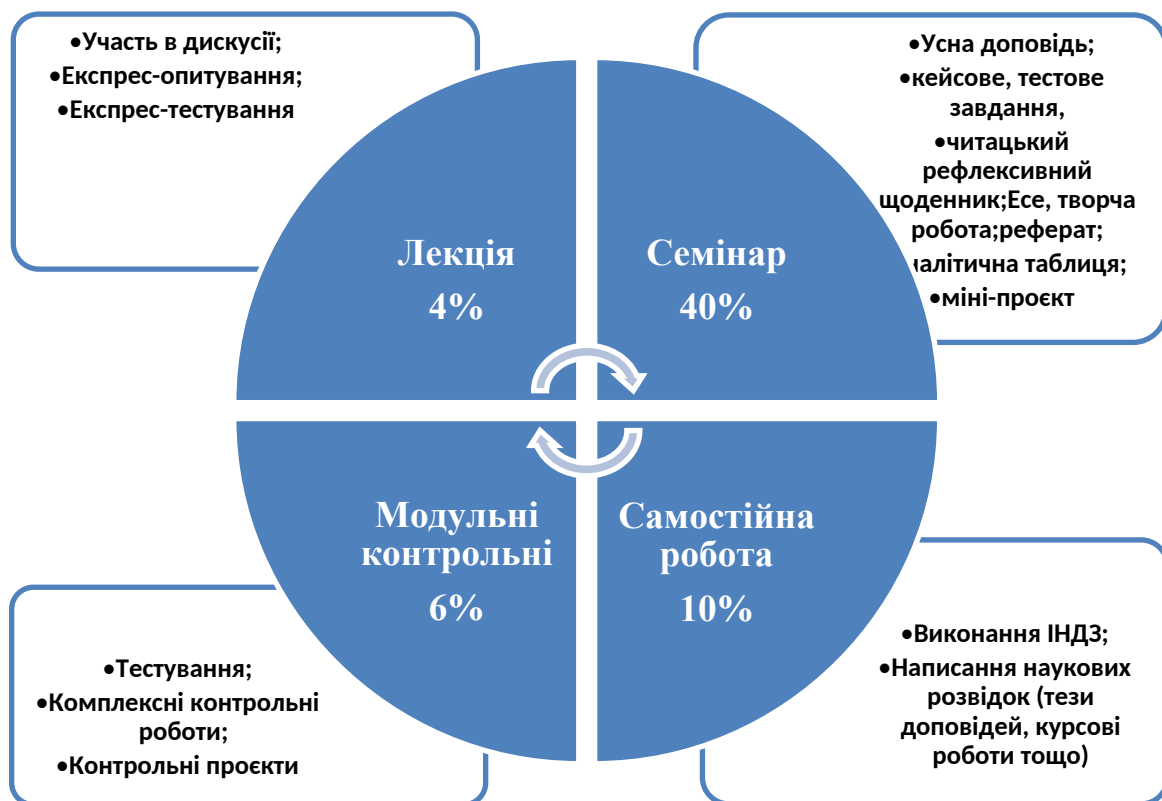
4.Додаткові методи оцінювання (взаємооцінювання: здобувачі освіти аналізують роботи одне одного; самооцінювання чи можливість застосування квізів (Kahoot, Quizizz) для перевірки знань).

Ефективність засвоєння здобувачами освіти матеріалу курсу **«Ісагогіка, герменевтика та екзегетика Старого Завіту»** багато в чому залежить від системи заходів поточного та проміжного контролю. Відповідно для цього курсу передбачено такі види контролю знань: семінари, модульні тестові завдання, комплексні контрольні роботи, залік, екзамен.

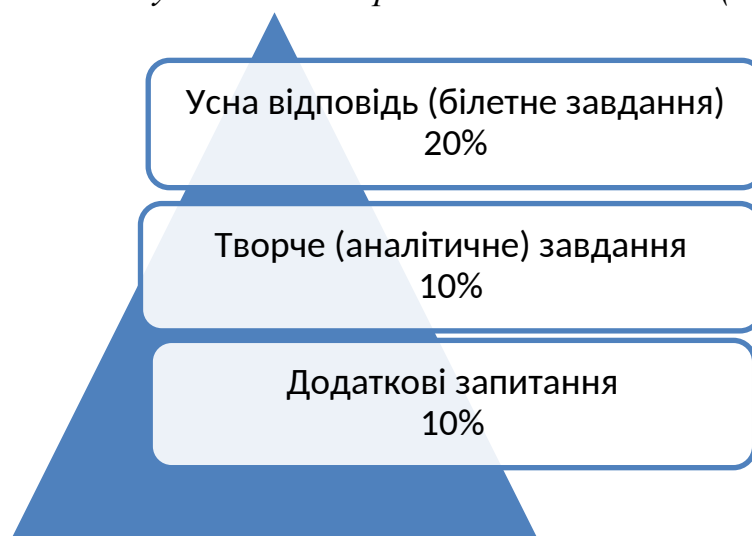
Підсумкова оцінка знань студентів підводиться під час іспиту з обов'язковим урахуванням результатів проміжного контролю і передбачає рейтингову систему. Рейтингова система оцінки знань здобувача освіти є сумою балів за такими видами звітної діяльності: робота на семінарських, лекційних заняттях, виконання модульних тестових завдань або ж комплексних контрольних робіт (проєктів), написання рефератів, есе та усне опитування та ін.

Отже, під час вивчення навчальної дисципліни пропонуються такі види та форми контролю

І.Поточний контроль: змістові модулі – (60%)

II. Підсумковий контроль: залік / екзамен (40 %)

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання.

«А» (100-90 балів) – відмінно – отримує здобувач(ка), який(а) демонструє високі аналітичні здібності та конкретні фахові знання в предметній царині курсу «ІГЕ Старого Завіту»; вміє застосовувати їх в процесі розв’язання змодельованих проблемних ситуацій; здатен(а) реалізовувати набуті компетенції в міжособистісному спілкуванні та професійній діяльності.

«В» (89-80 балів) – добре – оцінка, котра підсумовує достатній рівень аналітичних здібностей здобувача(ки) в предметному полі курсу «ІГЕ Старого Завіту» й здатність чітко формулювати фактологічні узагальнення щодо проблемних базисів дисципліни

«С» (79-70 балів) – добре – вказує на належну культуру фахової обізнаності в із проблем курсу, що межує з певними труднощами щодо аналітичних узагальнень чи фактологічних даних

«D» (69-60 балів) – задовільно – недостатню фахову культуру обізнаності та часткові знання предметної царини дисципліни

«Е» (59-50 балів) – задовільно – дуже хаотичні та невпевнені знання з курсу, неналежну фахову культуру

«Fх» (49-35 балів) – незадовільно – фрагментарні й несистемні знання предметного поля дисципліни. (оцінка «незадовільно» з можливістю повторного складання)

«F» (34-0 балів) – незадовільно без права перездачі – відсутність належних знань й не засвоюваність базових концептів курсу. (оцінка «незадовільно» з обов’язковим повторним вивченням дисципліни)

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81-89	B	добре	
71-80	C		
61-70	D	задовільно	

50-60	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivets-koho-natsionalnoho-universytetu.pdf>
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahi-at-2023plusdodatky-31102023.pdf>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Кафедра Біблійних наук УКУ: <https://www.youtube.com/@КафедраБіблійнихнаукУКУ>

Old Testament / Старий Завіт: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLIAJUWdv6O036Ux7fwh5r6HtOqUQn6j8D>

Детальна інформація щодо вивчення курсу «Ісагогіка, герменевтика та екзегетика Старого Завіту» висвітлена у робочій програмі навчальної дисципліни

<https://philcult.chnu.edu.ua/media/dvcffef2/ihe-staroho-zavitu.pdf>